

Tämä on ensimmäinen luku romaaniin, joka on jatkoa kirjalle " Heräteostona Hevonen" Tempaako teksti lukijan mukaansa, niin että jaksaa seuraavat 250 sivua Eräänä iltana, ensimmäinen luku romaaniin – Selkä suoraan, Älä löhöä kuin puolityhjä pottusäkki. Anna pohkeita! Telma karjahteli. Yritin noudattaa ohjetta liikutellen persustani ja kaikkea muuta. Ruuna käsitti asian väärin tai oli tympääntynyt kohellukseeni ja kehän kiertoon, koska pysähtyi yks kaks portin kohdalle. Nyykähdin eteenpäin. Nenä hipaisi harjaa. Kallistuin ja aloin valumaan maata kohti. Tarrasin satulannuppiin ja pysyin hevosen päällä, kiitos käsivoimieni. – Nyt riitti. Luovutan, sanoin ja kiskon koipeni samalle puolen satulaa ja valmistauduin jalkautumaan sääntöjen määräämään tyyliin. Satula nytkähti, saappaanterät ottivat maakontaktin, ja koko muu kroppa seurasi vauhdilla perässä, joten myös polvet ja kämmenetkin tapasivat tallatun lumen peittämän tantereen. Onneksi Norski seiso aloillaan eikä heilutellut kavioitaan vaikkapa mun nuppini suuntaan. – Älä höpötä, Miina. Takasin satulaan ja sassiin. – Haluan Tuulin! Tiesin marisevani kuin pikkupenska, mutta Tuuli ei temppuillut. Nykyinen ratsuni sen sijaan kiskoi ohjaksia, seisahdelti, otti sivuaskelia, ja lähti kävelemään ennen kuin mä ehdin tuumia, että mitä pohkeiden anto tarkoitti ja oliko kantapäätäni oikeassa kulmassa vai käteni vinossa. – Kuulehan nyt, Adalmiina Turpeinen. Ratsaille siitä, ja yritä tehdä niin kuin sanon. Norski on ihan rauhallinen humma, etkä sinä Tuulin kanssa opi mitään. Sahapukkikin yllättää useammin. Tottahan Telma puhui. Tuuli ei hötkyillyt. Se oli koulutettu lähtemään liikkeelle ja seisautumaan kuin höyryjuna, hitaasti. Kun kouluttaja joutui sairaalaan ja tamma myytiin, ei uusi omistaja tiennyt asiaa, vaan yritti opettaa juoksua kepillä ja kirouksilla. Olin osunut paikalle oppitunnin aikana, ja sanasodan päätteeksi vaihtanut polkupyöräni hummaan, kesken kauppamatkan. Enkä tiennyt vielä kukaan, kohta kaksi vuotta kaupasta, että katuako ostosta, vai iloita hevosesta joka osasi seisoa. – Ei mun tartte oppia mitään. Oon nelikymppinen multakoura, enkä mikään kilpakentistä uneksiva teini. Tuulin kanssa ei tarvita sirkustemppuja. – Juu, oletkin notkea kuin rautakanki, eikä ihme. Tökit taimia purkkeihin kymmenen tuntia yhtä soittoa samoilla saappaansijoilla. Johan siinä yhdellä sun toisella olisi sormet tikkuina ja jalat tukkeina. No, viedään Norski pois ja mennään kahville. Kai Nuuttikin kohta tulee. Kiskoin kypärän päästä ja heilautin ohjokset talutusasentoon. Menimme talliin jossa oli kaksi suurta karsinaa. Tarhoista oli vapaa kulku sisätiloihin riippuverholla varustetun oviaukon kautta. Nyt tarhat olivat tyhjiä, sillä ilta oli kutsunut kaikki ratsutallin parikymmentä ponia ja hevosta sisälle syömään. Tähän aikaan vuodesta yöulkoilu ei houkuttanut vaikka siihen oli mahdollisuus. Tättärillä hevoset, kuten myös lehmät ja lampaat asuivat pihatoissa, ja saivat itse päättää, ollako sisällä vai ulkona. Sitaisiin vuonohevosen seinärenkaaseen ja aion ryhtyä riisumaan, mutta Telma huikkasi tyttärelleen, että hoida Norski. Ritva heilautti kättään, työnsi heinäloput karrystä soimeen, ja tuli ottamaan ruunaa. Läksin Telman mukaan iltakierrokselle mielelläni. Nautin kotieläintarhan tunnelmasta ja hyvin hoidettujen elikoiden katselusta. Emppu lypsi kannukoneella Jersey-lehmää. Kuuden muun rodun edustajat olivat jo päässeet maidoistaan. Ohitimme lampaat vilkaisulla. Yhtään karitsaa ei vielä ollut, eikä tarvinnutkaan. Telma oli ajoittanut poikimiset toukokuusta heinäkuulle, jotta pikku karitsoita riittäisi pitkäksi aikaa pajattavaksi. Vuonat olivat lasten suosiossa, samoin kilit, joten vuohienkin toivottiin pitävän perillisensä mahdollisimman kauan mahassaan, sillä kesä oli turistien parveiluaikaa. Sikalan puolella röhkittiin ja ähkittiin iltasuurus suussa. Telma kysäisi päivän kuulumiset kuivikkeita jakavalta maatalousharjoittelijalta. Terhi kehui työtään monipuoliseksi ja opettavaiseksi. Sitä se varmasti oli. Siinä, missä tavallisella maatilalla oli vain yhden lajin eläimiä, Telma piti kunnia-asian esitellä koko suomalaisen kotieläinkirjon, ja muutaman ulkomaalaisen hyötyelikon siinä sivussa. Tarhalta löytyi unkarilaista alkuperää oleva villasika, oikeastaan Tättärin tunnuseläin, kaksi strutsia, terraario lehtokotiloita

joita herkkuravintoloissa tarjottiin etanavoina ja pohjoista ulottuvuutta edusti kolme poroa. Muotia seuraten Telma oli hankkinut jokunen kuukausi sitten pari alpakkaa ja niiden seuraksi laaman tavallisen kotieläinjoukon lisukkeeksi. Pihassa valotolppien jono hääti hämärää sivummalle, näyttäen tiet talolle, tallille ja muille rakennuksille. Lammastarhalta kuului satunnaisia haukahduksia. Nyt, kun lampaat olivat vielä pihatossa, sopi verkkoaitaus koirapuistoksi. Sen tietäen olimme Nuutin kanssa tuoneet Lempin ja Toivon leikkimään bordencollie Viivin sekä veljensä Onnin kanssa. Villaterrierikolmikko oli Nuutin siskon kettuterrierin ja Kirmalan pienen puudeliherran lemmenhetken ei-toivottuja tuloksia. Kuusiaidan takana Villa Fortunan yläkerta oli pimeänä, mutta alakerrassa syttyi ja sammui valoja ikkuna kerrallaan. Nuutti teki valvontakierrosta. Lopuksi sammuiivat myös pihavalot, ja hetken päästä talonmies tuiskahti raja-aidan läpi Tättärin puolelle, ja hölkkäsi tallaamaansa polkua pihan poikki. Kohtasimme rappusilla. Miehenpätkä pomppasi ilmaan, kopsautti kengänkannat yhteen ja laskeutui niiaten toiselle askelmalle. Jossain muussa paikassa temppu olisi ollut tosi outo, mutta Telman edessä kaverini kehtasi esittää taitojaan. Harrastihan Nuutti telinevoimistelua ja oli kyhännyt puolapuut ja rekin myös Kurpan torpan latoon pitääkseen yllä taitojaan. Nuutti oli keskimittaista miestä lyhyempi, mutta ketterä kintuistaan, notkea varreltaan sekä näppärä käsistään, olipa sitten kyseessä rakentaminen, leipomus tai lähimmäisen hoivailu haavan sitomisesta petipotilaan kylvelykseen. Tapaamisemme aikoihin Nuutti oli asunut lähinnä siskonsa luona Kirppulassa, auttaen siskoaan Jorman mummun eli Kirppulan mamman hoitamisessa. Ja milloin Aino ei tarvinnut apua, Nuutti huhki viiden siskon, yhden veljensä sekä serkkujen luottorekinä siellä missä apua kaivattiin, olipa sitten kyseessä katon korjaus tai kersojen vahtiminen vanhempien loman aikana, puiden pilkkomin tai seinien tapetoiminen, sukujuhliin leipominen tai heinien paalaus, kaikki kävi, ja Nuutti oli tervetullut kaikkialle. Kadehdin Nuutin suhdetta sukuunsa. Mä tunsin vain antirakkautta äitiin, ja enon ja hänen eukkonsa suhteen vallitsi ilmiriita. Iskän sisko miehineen oli kivoja kumppaneita, vaikka viimeisten vuosien aikana heistä oli tullut turhan aktiivisia Alkon asiakkaita. Isä oli junanviemä ja nykyinen olopaikka arvoitus. Veljeni osoitteen tiesin, vaan koskaan en ollut asuntoaan nähnyt, enkä Urhoakaan kymmeneen vuoteen. Olin treffannut Nuutin viime kesänä ensin sattumalta jokusen kerran. Sitten Sirpa Kirmala, rikas ja erittäin määrätietoinen persoona oli palkannut meidät koiranhoitajiksi Villa Fortunaan, koska rouva oli ostanut pennut isäkoiran seuraksi, ja tarvitsi apua haukkujen hyysäämisessä. Koirat eivät kiristäneet hermoja, ja olisin kestänyt, ehkä, itse rouvankin. Mitta tuli täyteen, kun rouvan tytär Marianne tuli Amerikasta ukkonsa ja kahden kersan kanssa Suomen terveydenhuollon huomaan poikimaan. Lupasihan ultra nelosia, eikä Amerikoissa duunarilla ollut varaan sellaisen parven kunnolliseen koulutukseen, tai varsinkaan lääkärireissuihin jos huono tuuri tulisi. Suomessa oli ilmainen koulutus ja terveydenhoitokin kohtuullisen edullista ja lapsilisät lisäksi, sekä ennen kaikkea miljonääriluokan isoäiti. Sirpa Kirmala osti talon Turun lähistöltä talviasunnoksi, ja oli onnesta lääpällään saadessaan ainokaisen tyttärensä pesueineen päiviä täyttämään. Koirista tuli pelkkä harmi, ja ne joutivat pois. Eroni koirapiian virasta sujui sopuisasti. Palkan lisäksi sain mukaani kaksi pentua, Lempin ja Toivon. Onni lahjoitettiin Tättärille, sillä vaikka Fidelio tykkäsikin pentujen teosta, ei se piitannut pennuista, vaan halusi viettää vanhanherran rauhallisia lemmikinpäiviä, ilman nuorisojengin näykkimistä ja haukkumista. Jossainhan sitä on asuttava, joten ostin Kurpan torpan Pötsimäen puutarhan vierestä. Liika raha teettää hulluuksia, varsinkin jos sitä ei tarvitse ansaita, vaan setelit sataa niskaan lottovoiton osuessa kohdalle. Mulle kävi niin, ja niinpä sitten ostin myös puolet puutarhastakin, isännän yllytyksestä ja Nuutin kannustamana, kun pankinjohtajakin piti paikkaa kelpo sijoituksena jossa raha kasvoi, ihan kirjaimellisesti ja

silminnähtävästi, kun viiden sentin taimesta varttui euron kukka. Ihmeekseni Nuutti ei jäänyt Villa Fortunaan asumaan vaikka pitikin talonmiehen pestin voimassa, vaan muutti kanssani puutarhan naapuriksi Kupran torppaan. Kirjansakin mies oli muuttanut siskonsa luota Kirppulasta Kirmakoskelle, joten kaiketi kaveri aikoi toistaiseksi pysyä lähimailla. Nuutti avasi oven Telmalle ja mulle, luontevasti, ilmeisesti ilman tietoista harkintaa. Sisäsyntyinen kohteliaisuus oli eräs niistä ominaisuuksista joka sai ihmiset suopeiksi Nuutille, eikä hänen tarvinnut edes esittää mitään, olla vain. Kolistelimme tupaan. Tättärin isäntä istui kiikkustuolissa tabletti käsissä, lukien sähköpostejaan. Pekka murahti tervehdyksensä ja vinkkasi peukullaan kahvinkeittimen suuntaan. Pöydällä oli jo valmiiksi pullaa ja paistia, reikäleipää ja vattuhilloa. – Miten meni? Nuutti kysäisi kahvia hörppiessään. – Kuin vettä polttais. Mulle riittää se että hytkyn Tuulin taakkana sen minkä ratsastan, Eikä tässä kohta enää ehdi leikkimään, kun istutuskausi pääsee kunnolla vauhtiin. – Nuutti, pidä huoli että tuo myyrä tekee muutakin kuin mönkii multaa. Ei kenenkään kroppa kestä huoltamatta vuodesta toiseen. Täällä käy Taipumattomien treeneissä muutamia työn linttaan painamia seitenkymppisiä, jotka ovat saaneet niveliinsä hieman lisää liikkuvuutta satulaterapiassa. Alottaisin sun kanssa ne jutut mieluummin jo nyt, jotta kasikymppisenäkin pääsisit jakkaralta pystyyn ilman nostamista. Telma sanaili. – Sittenpä tässä onkin aika lähteä kotiin hieromaan hartioita. Nuutti sanoi – Muistakin hieroa muualtakin. Pekka ehdotteli kiikkustuolistaan. – Jeps, aina ahkerasti. Nuutin mokoma virnuili – Ahkerana on kylälläkin oltu. Kummasti ne murit ja vaarit jaksaa pakertaa. Huomautin viitaten ovensuun pullisteleiviin kasseihin. Telma teetti käsitöitä pitkin pitäjää. Joku kutoi sukkaa, toinen veisti kauhoja, oli tuohitöiden taitajia ja puupatsaiden veistäjiä, ja kaikkien työn tulokset päätyivät Tättärin pikku kioskiin turistien ostettaviksi. – Raha panee yrittämään. Telma virnisti. Tiesin hyvin, että vanhojen maanviljelijöiden ja piikoina pakertaneiden eläke oli usein pienin mahdollinen, eikä nuoremmat työttömät peruspäivärahalla juuri juhlineet. Se sai osaavat yrittämään setelin nappaamista sieltä ja toisen täältä. Tättärin matkailuyrityksessä kävi turisteja bussilasteittain, joten kioskissa myynti kävi varsin hyvin, ja pikku puroset virtasivat pitkin Kirmakoskea piristämään varsin monen elämää. – Rahasta puheenollen, muistin ottaa vitosen mukaan hunajapurkkia varten. Nuutti huomautti. – Valitan, ei ole. Kysyi hiihtoloman alussa Näkkärimäen Aliisalta kymmentä purkkia, mutta Aliisa sanoi, että viime kesä oli huono hunajakesä, ja viimeiset purki meni kaupaksi jo jouluna. Niin, enkä saanut Luonnonseuraajiltakaan kuin puolet tilaamastani ruusunmarjasoseesta ja huovutustyöt jäivät jokseenkin kokonaan pois. Vaikka ymmärrettävää kylläkin, onhan niillä suurempiakin huolia kuin joku patalappujen toimitus. Telma selitti huokaisten raskaasti – Kuinka niin? Nuutti oli myötätuntoisen utelias – Se mokoman Eerikki ajoi päänsä mäsäksi viime kesänä. Taidettiin Nuutin kanssa näyttää varsin ällistyneiltä kun Tättärin isäntä katsoi aiheelliseksi selittää: – Eerik Grennoli, Salakkalan omistaja kuoli viime juhannuksen tienoilla. Herra oli sukunsa viimeinen, joten omaisuus meni valtiolle, ja valtio antoi kiinteistöt sijaintikunnilleen, joten Kirmakoski sai Salakkalan. Freemannin Rami sanoi, että viime kunnanvaltuuston kokouksessa oli päätetty, että tila myydään kesällä. Luonnonseuraajat joutuu siis vaihtamaan maisemaa. Suuri osa on jo lähtenytkin. Telma kertoi. – Grennolit vuokrasivat peltonsa ja lähtivät Helsinkiin jo 50-luvun puolivälissä. Isälläkin oli viitisen hehtaaria. Sitten vanha herra Johannes kuoli ja hänen poikansa sanoi vuokrat irti ja pani pellot metsälle. Se oli sitä peltopakettien juhlakautta. Puolet kylän viljelijöistä lopetti saman tien, kun omat pellot ei riittäneet eikä vuokramaita saanut. Moni lähti kaupunkiin tai Ruotsiin. Nyt luultiin jo, että uusi loisto alkaisi, kun Eerik aloitti kartanon korjaukset, mutta lyhyeksi se lysti jäi. Pekka jupisi puheensa päätteeksi. – Salakkalan nimen kyllä tiedän, mutta kukaan ei ole puhunut hotellista. Nuutti sanoi. – Yhteen aikaan se oli varsin

vilkas paikka. Hotelliin mahtui puolensataa vierasta ja lisäksi oli leirintäalue joka taisi olla suositumpi kuin hotelli. Navetassa oli sellainen rahvaan juottola johon pääsi ilman kravattia ja kai ilman paitaakin, ja paidatta ne karavaanarit taisi joskus käydäkin. Juu, sillon 80-luvulla Salakkalan ympäristössä vilisi kolmannen polven kaupunkilaisia joka puskassa. Tulivat tännekin, ja halusivat ratsastaa hevosella ja kyselivät että missä kanat ja possut on, koska meillä oli vain lypsykarjaa, ja Paukku oli niin vanha että hädintuskin jaksoi syödä, ei siitä kenenkään ratsuksi ollut. Niinpä sitten tuumattiin Pekan kanssa että lypsetään uteliaita ja perustetaan ratsutalli ja kotieläintarha. Telma kertoi. – Hyvin veikattiin, turistit tuottavat paremmin kuin mansikit. Pekka naurahti ja kaateli lisää kahvia. Mekin saimme kolmannet kupilliset. Telma jatkoi juttuaan: – Hotelli lopetti 90-luvun lopulla, ja sitten tuli ekohippejä, jotka lisääntyivät kuin russakat. Enimmillään niitä oli kai nelisenkymmentä, mutta sitten sakki riitaantui, ja porukka hajosi, niin että jäljelle jäi vain Luonnonseuraajien ydinjoukko. Toissa keväänä Eerik Grennoli aloitti kartanolla ison remontin, mutta sitten se juutas otti ja ajoi mutkan suoraksi ja päänsä mäsäksi. Palokunta oli kuulemma joutunut leikkaamaan autoa toista tuntia, jotta ruumis saatiin pois. Sääli ukkoa ja harmi Luonnonseuraajia, mutta saapahan kunta hyvät rahat, kun Grennolilta ei jäänyt perillisiä ja kunta panee kartanon myyntiin. Toivottavasti ostaja on joku, jonka kanssa voisi jatkaa navetan vuokraamista. – Eikös ne Luonnonseuraajat ole luonnollisen ostaja. Nuutti arveli – Ei taida pörssi riittää. Eikä kovin monella muullakaan. Varmaankin tila joudutaan jakamaan palstoiksi ennen kauppoja. Pekka tuumiskeli. – Kuinka suuri se sitten on? Nuutti kyseli – Ennen Salakkala omista puolen pitäjää, mutta maita on myyty joka kulmalta. Vaikka taitaa sitä vieläkin olla jäljellä lähemmäs parisataa hehtaaria. Telma kertoili. Nimenä Salakkala oli tuttu, samoin Luonnonseuraajat. Heidät kyllä tunnisti, kun sellainen vastaan tuli. Epämääräiset roikkuvat nutut, kourallinen metallia naaman koristeena, loppunahka tatuoitu kirjavaksi kuin festarimainos, ja rastatakku tai kiillotettu kalju kaiken kukkurana, ellei sitten serkku edustanut muinaissuomalaisuutta tuohivirsuissa ja sarkahameissaan, sillä hameväkeä yhdeksän kymmenestä ideologisesta eläjästä oli. Porukka julisti ajatustaan myymällä luonnonteeä, kuivia kukkasias sekä tuoreita yrttisämpylöitä joka torstai torilla, kun syrjäkylän muorit tuotiin viikottaselle shoppailukierrokselle kunnan tukemalla taksilla. Turha siis sanoa, ettei joukkoliikenne maaseudulla toimi. Olihan vuoroja peräti kaksi, aamusta kirkonkylälle ja iltapäivällä takaisin kotiinpäin. Myyntipöytää koristavat plakaatit ja esitevihkoset julistivat luonnon järjestyksen autuutta, Kosmista voimaa, hengen valtaa ruumiista, Äiti Maata ja sen sellaista Vesimiehen ajan ideologiaa. Siis samoja lauseita, joita sata muutakin koulukuntaa toittotti, ja kymmenet kommuunit yrittivät todeksi elää. Luontoa kunnioitin itsekin ja luonnosta elin, mutta epäilin silti yhteisön toimivuutta ja tuumasin: – Kumma kun näinkin kauan kestivät. Ruusunmarjoilla ja shamaanin manauksilla ei pitkälle pötkitä, eikä kalevalaisuuskaan auta jos loitsuissa ei ole Väinämöisen tehoja. – Oli sillä porukalla vähän tolkkuaakin toimissaan, antoivat vaihtoehtohoitoja ja hemmotteluhetkiä yrttikylpyjen kera, pitivät kirpputoria ja lisäksi oli umpiointivehkeet säilykkeiden tekoon ja tuoremehuasema jolla puoli pitäjää puristi omenansa, me muiden mukana. Mutta porukka alkoi hajota jo vuosi tai pari ennen Eerikin kuolemaa. Telma kertoili, ja lisäsi sitten: – Opettelivat karjanhoitoakin. Ensin tulivat ostamaan possuja ja muistutin rehuista. Hipit kyseli, että onkos ohra luomua. Sanoin, että ei, ja eikä teille tuu sikoja, ellei sioille ole ruokaa. Niinpä ne hankki possunsa muualta, ja totesivat varsin vikkellästi, että ei nassu piittaa ruuan tuotantotavasta vaan määrästä. Niinpä pidettiin uusi palaveri, ja puhuttiin myös aidoista, kun vapaa kasvatusta sai aikaan liikaa harmia. Sitten vuokrasin Salakkalasta navetan ja laidunta, jotta sain paikan mihin panna lastentarhaan liian suuret, mutta teuraaksi ihan liian pienet otukset. Luonnonseuraajat hoitivat elikot, ja saivat siitä

edestä omilleen rehut, mutta nyt on etsittävä uusi kasvatuspaikka. Telma tuskaili. – Ostakaa Salakkala, niin me vuokrataan navetta. Saisitte jotain puuhaa loppuvuodeksi. kasvihuoneitahan tarvitsee hoitaa vian loppiaisesta juhannukseen. Pekka ehdotti, kai melkein tosissaan. – Harkitaan! Nuutti naurahti. Sanoimme hyvää yötä ja läksimme hakemaan lemmikkejämme. Rättiväsyneet ja lumesta märät koirat tulivat ensi kutsusta pois tarhasta. Nuutti otti Viivin ja Onnin, joka oli kuin nelijalkainen pingviini, selästä musta ja mahasta valkea, ja nyt täynnä paakkuja, kun nuoskalumi tarttui villakoiramaisen pehmeään turkkiin. Telma tai Ritva saisi hieman puhdetöitä kammatessaan koirat yökuntoon. Sama homma oli edessä meilläkin. Lempi oli täysin emonsa näköinen, eli kuin rotupuhdas karkeakarvainen kettuterrieri neliskanttista päätä, puolipystyjä korvia ja valkeaa, ruskealaikkuista turkkia ja varautunutta, tiukkaa luonnettaan myöten. Toivo oli pehmeämpi luonnoltaan ja turkiltaan musta, mutta tassut valkeat ja valkea läiskä leuan alla, kuin rusetti konsanaan. Harjasin piskeistä pahimmat lumikokkareet ennen autoon ottoa. Lastaus kävi helposti. Koirat pomppasivat häkkeihinsä heti kun avasin auton sivuoven. Mun tarvitsi vain sulkea luukut. Nykäisin koppien kiinnityshihnoja. Tiukalla olivat. Eihän matka ollut pitkä, mutta kuka tiesi, mitä milloinkin sattui. Jos piti jarruttaa tiukasti, niin silloin irtotavara takakontissa lenteli sikin sokin. Koirien lisäksi kuormassa oli hiekkasäkki ja kuusi kymmenen litran rautapataa, joihin Telma oli tilannut istutukset. Nuutti napsutti pyyhkijänsulkia, varmistuen etteivät ne olleet jäätyneet kiinni. Parilla sanalla selvitimme kuskin, eli Nuutti ajoi. Hän tiesi, että inhosin pimeällä ajamista ja vastaantulevien autojen häikäisyä. Oli turvallisuudenkin kannalta parempi, että ajurina oli se, jonka silmät kestivät paremmin vaihtuvia valo-oloja, ja mä sain pitää silmät kiinni aina auton tullessa vastaan, ja siten vältyin valojen aiheuttamalta päänsärystä. Käännyimme Kirmakankaan tieltä Varestan tielle, Kirmakosken suuntaan. Tienvarren heijastimilla varustetut aurausmerkit kimmelsivät riveinä. Jonkin matkaa edellä vilkkui rekan perävalot ja mutkassa keltaisten sivuvalojen rivistö pilkahti näkyviin. Rekan edelläkin vilkkui jonkun perämerkit. Taivasta pyyhki valokeila. Sitten auto pääsi mäen päälle ja valot välähtivät silmille melkein sokaisten, vaikka vastaantulijalla oliin lyhyet päällä, kuten kahdella sitä seuraavallakin. Rekan ja pikkuauton jälkeen pimeys valtasi maailman kunnes seuraavan mutkan kohdilta näkyi kolmen edellä ajavan punaiset perävalot. Tyypillinen illan liikenne jonka seassa oli seikkailtava kun kotiin teki mieli. Vito kääntyi pihatielle. Koivikon takaa paistoi keltaista valoa, isäntä ja tai emäntä oli tarkastuskiirroksella. Tai eihän he enää isäntä ja emäntä olleet vaan liikekumppaneita. Reipas vuosi sitten olin raapustanut nimeni kauppakirjaan, jolla sain puolet puutarhaa riemukseni ja riesakseni. Isäntä oli silti isäntä niin puheissa kuin ajatuksissa, niin kuin oli ollut kahdeksan vuotta ennen kauppaa. Emäntää tuli kutsuttua Liisaksi useammin, niin mielessä kuin ääneenkin, kuten olin tottunut tekemään. Nyt olin itsekin tavallaan emäntä, ainakin mökin emäntä. Torppa oli hyvä asuinpaikka, ei liian suuri, vaan jaksoin sen siivotakin silloin tällöin. Olin siirtynyt jo seuraavalle laiskuuden asteelle. Nuutin kanssa oltiin ideoitu ja rakennettu tarha talon taakse ja sivulle. Toimistoksi muutetun toisen kamarin ikkunan alle Nuutti värkkäsi luukun ja sen jatkoksi ulos lämmitetyn koirankopin, joten raaka ilma ei talvellaakaan syöksynyt sisään vaikka koirat kulkivat omin päin sisään ja ulos omasta ovestaan. Uneksin tarhasta koko tontin ympärille, mutta se ei onnistunut. Pihamme läpi kulki yleinen tie, tarhalle, Lakisuolle ja kauemmas viidelle muulle tilalle. Niinpä nytkin, kun auto pysähtyi ladon eteen otin Toivon häkin kouraaani. Nuutti sai kantaa Lempin. Kyllähän koirat luoksetulon osasivat ja sisällekin halusivat, mutta pihan läpi menevältä tieltä suurelle asfalttitielle oli vain kymmenen sekunnin matka, koiranlaukalla mitattuna, eli siis aivan liian lähellä, jotta koirat olisi voinut päästää pihassa hetkeksikään irti.